

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
HUNGARIAN NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES

1071 Budapest, Damjanich utca 44. III/1., 1406 Budapest 76., Pf. 50.

Google Maps: TÖOSZ

Titkárság:

E-mail: toosz@toosz.hu

Telefon: +36 1 322 7407, +36 1 322 6673

Honlap: www.toosz.hu **Forró-Drót szolgálat:** +36 1 321 2496 **Jogi ügyek** +36 1 321 2497

Szám: 2-12/2023.

Budapest, 2022. május 9.

TÖOSZ elvárások és kezdeményezések
(Előterjesztés a Küldöttgyűlés 2023. május 24-ei ülésére)

Tisztelt Küldöttgyűlés!

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) elvárásaira és kezdeményezéseire vonatkozó előterjesztést az alábbiakban tesszük meg.

A TÖOSZ mint a legtöbb, a magyar önkormányzatok több mint felét tömörítő országos érdekvédelmi szövetség, továbbra is a szakszerűség és a szolidaritás elvét előtérbe helyezve kívánja céljait elérni. Célja pedig egy olyan hatékony, átlátható, méltányos, igazságos, fenntartható és kiszámítható önkormányzati rendszer működésének megteremtése Magyarországon, amely minden állampolgárnak ugyanazokat a szolgáltatásokat ugyanolyan színvonalon teszi elérhetővé, éljen az ország bármely részén.

Feladatfinanszírozás

A Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény rögzíti az önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatási rendszerét. A finanszírozási rendszer egyes támogatási pontjaiban rögzített támogatás jogosultsági feladatmutatók évről-évre lényegében változatlanok. Az utóbbi időszakban az orosz-ukrán háború, valamint a földgáz és elektromos áram díjának drasztikus emelkedése következtében jelentősen megváltozott gazdasági és piaci környezet indokolja a finanszírozási rendszer hatékonyságának megőrzése érdekében, hogy a támogatási mutatók minden évben – akár módosítva – az aktuális gazdasági környezethez igazodjanak, így biztosítva a finanszírozott önkormányzatok kitettségének csökkentését és kifejezésre juttatva a valódi kiadások mértékét.

A kötelező önkormányzati feladatok feladatfinanszírozásának felülvizsgálatát, korrekcióját kérjük a Kormánytól az önkormányzati szektorban, legfőképpen a településüzemeltetés, a szociális és alsófokú oktatási, gyermekétkeztési, valamint igazgatási közszolgáltatások terén. Az önkormányzati szövetségek bevonásával kezdődjenek meg az Önkormányzati ASP rendszer által feldolgozott adatok felhasználásával a valós finanszírozási igényeken alapuló számítások, amely alapján mindenki számára elfogadható feladatfinanszírozási rendszer megteremtését, új elvek és a valósághoz jobban igazodó intézkedések bevezetését igényeljük.

Szükségesnek tartjuk a 2023. évi VI. törvénnyel módosított Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény módosítását és ennek megfelelően az elkövetkező

években is a módosítással érintett feladatfinanszírozás reálértékének megőrzését a központi költségvetési törvényekben:

- A közművelődési feladatfinanszírozás mértéke nem fedezi sem a fenntartás, sem a fejlesztés költségeit, feladatfinanszírozás mértékének emelése szükséges.
- A településüzemeltetési támogatást emelni kell, mivel a villamosenergia, fosszilis energiahordozók (benzin, gázolaj, gáz) beszerzési ára, valamint a minimálbér és az inflációs nyomás miatt a munkaerő költsége jelentősen emelkedett.
- A megemelkedett gáz- és villamosenergiaárak beépítése a feladatfinanszírozásba, az önkormányzatok számára fix árak meghatározása.
- A szolidaritási hozzájárulás mértéke meghaladta a települések fizetőképességének határát, ezért szükséges az inflációs nyomás és a reálbércsökkenés miatt a szolidaritási hozzájárulás mértékének csökkentése.
- A köztisztasági feladatfinanszírozás beemelése a finanszírozási rendszerbe, mivel 2023. július 1-jétől a hulladékgazdálkodás már nem kötelező feladata az önkormányzatnak, ugyanakkor a közterületi hulladék kezelése során a jelenlegi színvonal fenntartása jogos állampolgári igény, mely jelentős többletköltséget fog okozni a települési önkormányzatok számára.
- A reálbércsökkenés miatt emelni szükséges a köztisztviselői illetményalapnak a központi költségvetési törvényben meghatározott 38.650.- Ft mértékét, hogy az önkormányzati köztisztviselők bérezése azonos vagy közel azonos mértékű legyen a kormányzati tisztviselők bérezésével. Az önkormányzati köztisztviselők bérének rendezésére égető szükség van, önkormányzataink egyik legnagyobb kihívása a megfelelő munkaerő hiánya, a fokozott munkateher és a piaci szereplőkkel versenyképtelen illetményrendszer miatti munkaerő-elvándorlás, a távozó köztisztviselők megfelelő szakértelemmel rendelkező új munkatársakkal történő helyettesítésének megoldása. Továbbá szükséges az önkormányzati közalkalmazottak illetményalapjának emelése is.
- A reálbércsökkenés miatt a polgármesteri illetmény mértéke évente automatikusan a minimálbér emelkedésével azonos %-os mértékben emelkedjen.
- Emelni szükséges a falu- és tanyagondnoki szolgálatok finanszírozását.
- Az önkormányzati tulajdonú víziközműtársulatok esetében a rezsicsökkentéssel és egyéb adók miatt elszenvedett bevételkiesést pótolja ki a központi költségvetés, mint ahogy ezt az állami tulajdonú regionális víziközműtársulatoknál is teszi.

A feladatellátás rendszerének átalakítása

A TÖOSZ az elmúlt években folyamatosan jelezte, hogy rendszerszintű átalakításra van szükség az egészségügyi ellátó rendszerben a sürgősségi, orvosi ügyeleti és járóbeteg ellátásban.

Támogatjuk és figyelemmel kísérjük az orvosi ügyeleti rendszer 2023. évi átalakítását és szükségesnek tartjuk az átalakítás 2023. december 31-éig történő befejezését.

A járóbetegellátás keretében azonban indokoltnak tartjuk a járóbetegszakrendelők államosítási szándékának felülvizsgálatát, a szakrendelők önkormányzati fenntartásban hagyását, mivel a szakrendelések önkormányzati fenntartásban is biztosítottak voltak, az önkormányzatok jó gazdái a rendelőintézeteknek és a települési önkormányzatok jelentős fejlesztéseket hajtottak eddig is végre a minőségi járóbeteg szakellátás biztosítása érdekében.

2023. július 1-jétől az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) 23. §-a alapján a jelenleg a települési önkormányzat saját fenntartásában működő védőnői szolgálat fenntartása a kijelölt irányító vármegyei intézményhez kerül és a települési önkormányzat a 2022. december 31-én a védőnői ellátásra szolgáló ingatlant és ingó vagyonát a feladattól nem vonhatja el

és az állam számára 2023. július 1. napjával biztosítani kell azok ingyenes használatát. Mivel az iskola-egészségügyi ellátásról történő gondoskodás az Eatv. 5. § (1) bekezdés e) pontja alapján önkormányzat feladatkör marad – az iskola-egészségügyi ellátásából az iskolai védőnői ellátás nem kerül át a kijelölt irányító vármegyei intézményhez. Ez a hibrid védőnői ellátásról szóló jogi szabályozás működtetési problémákat okoz, mivel a kistélepüléseken az önkormányzat által fenntartott védőnői ellátás keretében egy és ugyanazon védőnővel került megoldásra a védőnői ellátás és az iskola-egészségügyi védőnői ellátás, lévén hogy a településen csak egy védőnő volt/van foglalkoztatva az ellátandó védőnői feladatok volumene miatt. Ezért szükségesnek tartjuk a hatályos jogi szabályozás korrekcióját, hogy a védőnői ellátás az iskola-egészségügyi védőnői ellátással együtt egységesen egy kézben az adott települési önkormányzatnál maradjon.

Az egészségügyi ellátórendszer átalakításával egyetemben, azzal egyidejűleg a szociális ellátó rendszer átalakítása is történjen meg az integrált ellátás biztosítása érdekében. A helyi szociális és egészségügyi feladatok integrált ellátásának lehetősége valósuljon meg. Legyen lehetőség pilotprogramok, innovációk megvalósítására.

Indokoltnak tartjuk, hogy a víziközmű szektorban az önkormányzati tulajdonú víziközműtársulatok az ellátás felelősségével, biztonságával maradjanak önkormányzati tulajdonban. Javaslatunk indoka, hogy a víz alapvető élelmiszer, amelyhez való hozzájutást nem szabad veszélyeztetni. Az önkormányzati tulajdonú víziközműtársulatok esetében nem tartjuk ezért járható útnak a hulladékgazdálkodásnál kialakított modellt, ahol a hulladékgazdálkodás államosítva lett, és 2023. július 1-jétől koncesszióban, a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. látja el a hulladékgazdálkodással kapcsolatos közszolgáltatási feladatokat. Itt kiütközött, hogy piaci környezetben egy központosított rendszer nem tud hatékonyan működni. Magyarországnak komoly feltételeket kell teljesítenie 2035-re a hulladék eltérítés területén, amelyet az államigazgatás nem volt képes megoldani.

A TÖOSZ ismételten kezdeményezi, hogy az állami központi költségvetés kompenzálja az önkormányzati tulajdonú víziközmű társaságok veszteségeit is legalább oly mértékben, mint az állami tulajdonú regionális vízműközmű társaságokét, valamint hozzon létre 10 éves futamidővel egy évi 60 Mrd Ft-os keretű alapot, amelyet csak az ivóvízhálózat rekonstrukciójára lehet fordítani.

Fejlesztési rendszer, források és azok elosztása

A TÖOSZ számára továbbra is egyik kiemelt prioritás a Magyar Falu Program. Indokoltnak tartjuk a Magyar Falu Program további folytatását és a 2022. évi 15 pályázati felhívás 2023. évben történő ismételt meghirdetését, valamint további, új pályázati felhívásokkal történő kibővítését, az állami támogatások forrásának visszaállítását a recesszió után. A TÖOSZ a Magyar Falu Program mellett a Magyar Kisvárosok Fejlesztési Programját is szükségesnek tartja és javasolja a TÖOSZ által kidolgozott, 2021. február 17-én elfogadott – és 2021. februárjában az illetékes kormányzati szerveknek megküldött – Kisvárosi fejlesztések (javaslatok) 1.1 verzió javaslatcsomagban megfogalmazottak megvalósítását.

Véget ért a 2014-2021-es időszak, ebben a beruházási ciklusban nagyon sok olyan beruházás készült el – főleg közművekre és hulladékgazdálkodásra vonatkoztatva –, amely érinti az önkormányzati szektort is. Ezért kezdeményezzük ezen beruházások lezárását az illetékes szaktárcánál és a díjakban való amortizációs költség beépítését. Indokoltnak tartjuk továbbá a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) források mielőbbi kiutalását és az eljárásrendek meggyorsítását, legfőképpen az Ex ante eljárás során.

Az állami építési beruházások rendjéről szóló T/3677 törvényjavaslat szerint az állami építési beruházások javaslattevő, véleményező és érdekegyeztető fórumának, az Állami Beruházási

Érdekegyeztető Tanácsnak tagja lesz a Megyei Jogú Városok Szövetsége, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, valamint Budapest Főváros Önkormányzata által delegált személy is. Az önkormányzati építési beruházások tekintetében a tervezet előírja, hogy az Építési és Közlekedési Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) az önkormányzat megkeresését követő 15 napon belül nyilatkozik arról, hogy az adott állami építési beruházás építtetője az önkormányzat, vagy a Minisztérium lesz. Amennyiben a Minisztérium határidőn belül nem nyilatkozik, az építtető automatikusan az önkormányzat lesz. A nem állami kedvezményezettel történő beruházás esetén a Minisztériumra, mint építtetőre nem száll át időlegesen sem a tulajdonjog a beruházás megvalósításához szükséges ingatlan és ingó vagyonelemek tekintetében, hanem a tulajdonos erre irányuló kifejezett és önkéntes hozzájárulásával gyakorolja az állami építési beruházás megvalósításához szükséges, a megállapodásban megjelölt ingatlan felett a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:13. § (2) bekezdésében meghatározott tulajdonosi jogokat azzal, hogy az érintett dolgot elidegeníteni vagy megterhelni csak a tulajdonos eseti hozzájárulásával jogosult. Az adott állami építési beruházás koordinálása és hatékony megvalósítása érdekében létrehozott projektszervezetben önkormányzati építési beruházás esetén az önkormányzat polgármestere által delegált személy képviselheti az önkormányzat érdekeit. Önkormányzati építési beruházás esetében, amennyiben az önkormányzati megkeresés során a Minisztérium arról nyilatkozik, hogy a beruházás építtetője a Minisztérium lesz, a beruházást a Minisztérium az önkormányzattal konzorciumban valósítja meg.

Indokoltnak tartjuk, hogy az állami építési beruházások rendjéről szóló T/3677 törvényjavaslat 5. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott állami építési beruházás esetében a 12. § szerinti építtetői tulajdonosi joggyakorlásra való jog a minisztérium helyett a helyi önkormányzatoknál maradjon.

Egyetértünk a Kormánnyal abban, hogy az Európai Unió 2021-2027 közötti fejlesztési ciklusa forrásait elsősorban az elmaradott 4 régióban kell elkölteni úgy, hogy a jelentős fejlesztések megtörténjenek és a nagyvárosi agglomeráció ne duzzadjon tovább. A TÖOSZ számára fontos a járásszékhelyek és ezek agglomerációjának rohamos fejlesztése, mert ez tartja meg elsősorban az embereket a településeken.

Rendszeres konzultáció az önkormányzatokkal

A korábbi sikeres, TÖOSZ-tag önkormányzatok körében végzett felméréseket a jövőben kiterjesztjük további, az önkormányzati feladatellátást közvetlenül érintő kérdésekre. Az Kormány részéről az egyes önkormányzati vonatkozású kérdéseket érintő előzetes és a széleskörű önkormányzati konzultációt követő önkormányzati és önkormányzati érdekszövetségi vélemények figyelembevételét és folyamatos szakmai párbeszéd kialakítását kérjük.

Polgármesterek

A demokrácia alappillérei a helyi önkormányzatok. Az adott önkormányzat sikerét nagyban befolyásolja a polgármester személye. A TÖOSZ indokoltnak tartja a közszolgálati járadék intézményének újbóli bevezetését a 2019-2024-es önkormányzati választási ciklusban. Annak a megválasztott polgármesternek, akinek a 2024-2029-es választási ciklusban maximum 2,5 éve lenne hátra az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig és 4 választási ciklussal, legalább 15 év foglalkoztatási jogviszonyban betöltött – főállású – polgármesteri, alpolgármesteri tisztséggel rendelkezik, valamint nem akar a polgármesteri, alpolgármesteri tisztségért újra indulni a 2024. évi általános önkormányzati választásokon, az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig (nyugdíjba vonulásáig) az állam finanszírozza meg az előrehozott nyugdíjellátását.

Képviselő-testületi működés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) hatályos szabályozása alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróság 369/E/20109. AB határozatában és a Kúria Köf.5.003/2012/9. határozatában foglaltakra – az önkormányzati képviselő képviselő-testületi munkában való részvétele a képviselő-testületi ülésen való fizikai jelenlétet jelenti és az ülésen való részvétel hiányában a szavazati joga nem gyakorolható. A bírósági határozatok meghozatala óta eltelt egy évtized alatt az informatikai fejlődés, az online értekezletek biztonságos megtarthatóságának technikai – szoftver és hardver – feltételeinek jelentős változásai és a koronavírus világjárvány miatti veszélyhelyzet ideje alatt a polgármesterek és képviselők közötti online kapcsolattartás, egyeztetések gyakorlati tapasztalatai azt igazolják, hogy az élet meghaladta a hivatkozott bírósági határozatokkal érintett élethelyzetet. Ezért indokoltnak tartjuk az Mötv. módosítását oly módon, hogy a képviselő-testületi ülés megtartása és a testületi döntéshozatal – jogilag és technikailag szabályozott módon – az offline mód mellett online módon is lehetővé váljon.

Tisztelt Küldöttgyűlés!

A TÖOSZ Elnöksége a 2023. május 9-ei ülésén tárgyalta az előterjesztést és az abban foglaltakat a Küldöttgyűlésnek elfogadásra javasolta.

Kérjük a Küldöttgyűlést, hogy előterjesztést vitassa meg és fogadja el a szükséges határozatot.

.../2023. (V. 24.) küldöttgyűlési határozati javaslat

A Küldöttgyűlés a TÖOSZ elvárások és kezdeményezések előterjesztést egyhangúlag elfogadta és felhatalmazza a TÖOSZ elnökét és főtitkárát, hogy az elfogadott előterjesztésben foglaltakat az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködésének Tanácsa kormányzati oldalának tagjai részére küldjék meg.

Határidő: azonnal

Felelős: Schmidt Jenő elnök, dr. Gyergyák Ferenc főtitkár

Önkormányzati üdvözléssel:

Schmidt Jenő
TÖOSZ elnök

Dr. Gyergyák Ferenc
TÖOSZ főtitkár